

Związek Powiatów Polskich skierował do Kancelarii Sejmu opinię dotyczącą senackiego projektu ustawy (RPW/17975/2026) o zmianie ustawy – Kodeks Wyborczy oraz ustawy o referendum lokalnym.

Komisarze wyborczy – zawężenie kręgu kandydatów

ZPP odnosi się do projektowanego powrotu do rozwiązania, w myśl którego komisarzy wyborczych powołuje się spośród sędziów. Organizacja rozumie argument projektodawców dotyczący profesjonalizmu sędziów, wskazuje jednak, że w obecnym stanie prawnym sędziowie już mogli pełnić tę funkcję, gdyż przepis dopuszcza jako kandydatów osoby z wykształceniem wyższym prawniczym oraz dające rękojmię należytego pełnienia tej funkcji – a sędziowie tej przesłance odpowiadają.

ZPP wskazuje, że projektodawcy nie przedstawili danych dotyczących dotychczasowego udziału sędziów wśród komisarzy wyborczych. Organizacja postuluje, by w celu zapobieżenia ewentualnym problemom – takim jak obciążenie sędziów bieżącą pracą w wymiarze sprawiedliwości czy rezygnacje – rozważyć dopuszczenie jako kandydatów na komisarzy wyborczych także adwokatów, radców prawnych i notariuszy, których sami projektodawcy wskazują w uzasadnieniu jako profesjonalistów w zakresie interpretacji i stosowania prawa.

Okręgowe i rejonowe komisje wyborcze – zawężenie katalogu członków

ZPP wskazuje, że w kontekście proponowanego rozwiązania tj. zmiany składu okręgowej komisji wyborczej wybieranego spośród osób mających wykształcenie wyższe prawnicze oraz dających rękojmię należytego pełnienia funkcji na osoby wykonujące zawód adwokata, radcy prawnego oraz notariusza Państwowa Komisja Wyborcza prezentowała stanowisko odmienne. W Informacji o realizacji przepisów Kodeksu wyborczego oraz propozycje ich zmiany z 2021 roku, PKW postulowała o to, aby członkami okręgowej komisji wyborczej były osoby posiadające wykształcenie wyższe prawnicze, wskazując że rozwiązanie to sprawdziło się w praktyce i pozwala uniknąć problemów przy ewentualnym uzupełnianiu składów komisji w krótkich terminach wyborczych.

ZPP wskazuje, że projektodawcy nie przedstawili argumentów wskazujących na nieprawidłowości związane z aktualną kreacją składu okręgowych komisji wyborczych, a proponowana zmiana sama w sobie zawęży krąg potencjalnych członków. Organizacja postuluje, by – jeżeli wołają ustawodawcy będzie wprowadzenie tej zmiany – rozważyć dodanie do proponowanego katalogu również aplikantów adwokackich, radcowskich i notarialnych, którym stawiane są niemalże te same wymagania co osobom wykonującym zawody prawnicze i którzy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Termin przekazania wyników głosowania – rozszerzenie na komisje krajowe

Zdaniem ZPP aktualnie ustawa – Kodeks wyborczy przewiduje, że jeżeli komisja nie uzyska wyników głosowania w obwodach głosowania za granicą albo na polskich statkach morskich w ciągu 24 godzin od zakończenia głosowania, głosowanie w tych obwodach uważa się za niebyłe (art. 230 §2). Projektodawcy proponują wydłużenie tego czasu do 48 godzin oraz rozszerzenie tej zasady na obwody głosowania utworzone w kraju. Szczególnie propozycja druga budzi poważne wątpliwości. Już w aktualnym brzmieniu, obejmującym komisje za granicą i statki morskie przepis został negatywnie oceniony przez Rzecznika Praw Obywatelskich który wskazał, że rodzi on ryzyko, że ważne głosy oddane w głosowaniu za granicą mogą zostać uznane za niebyłe tylko dlatego, że obwodowa komisja wyborcza nie dotrzyma 24-godzinnego terminu przekazania wyników głosowania do okręgowej komisji wyborczej. Art. 230 §2

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: czwartek, 02, lipiec 2026 10:23

Joanna Gryboś-Chechelska

Odśłony: 156

KW został oceniony jako naruszający istotę prawa wyborczego, która oznacza możliwość decydowania o sprawach publicznych oraz bezpośrednio sprawowanie władzy (art. 4 ust. 2 Konstytucji RP) poprzez udział w wyborach. Jak wskazał RPO ograniczenie prawa wyborczego, o którym mowa w art. 230 §2, nie spełnia warunków określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Nie powinno bowiem naruszać istoty tego prawa, a także uzależniać ważności i skuteczności głosu od okoliczności, które nie są zależne od samego obywatela i wynikają z problemów ze sprawnością działania samej administracji wyborczej lub z ograniczeń wynikających z prawa obcego. Mając na uwadze powyższe argumenty nie sposób pozytywnie ocenić propozycję rozszerzenia przepisu na komisje utworzone w kraju.

ZPP wskazuje, że o ile w przypadku komisji zagranicznych i okrętowych uzasadnieniem dla takiego rozwiązania są czynniki logistyczne i trudności komunikacyjne, to w przypadku komisji krajowych przesłanki te odpadają. Projektodawcy nie wyjaśnili w uzasadnieniu, z czego wynika propozycja rozszerzenia przepisu na komisje krajowe, ani nie odnieśli się do jej potencjalnych konsekwencji. Organizacja ocenia, że jakkolwiek problem z uzyskaniem wyników głosowania – zdarzenie losowe lub celowe działanie – może doprowadzić do uznania głosów obywateli za niebyłe w skali zasadniczo przekraczającej głosy, które oddawane są za granicą czy na statkach morskich, co może mieć niebagatelny wpływ na wyniki wyborów i prowadzić do wielu nadużyć.